

בש"פ 4165/24 - רון ליברטי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 4165/24

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: רון ליברטי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
במ"ת 46497-01-24 מיום 12.5.2024 שניתנה על-
ידי כבוד השופט מ' כדורי

בשם העורר: עו"ד תמיר אלטיט

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 12.5.2024 (ת"פ 42361-08-23, השופט מ' כדורי). בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר להורות על הגשת תסקיר משלים בעניינו לצורך בחינת שילובו בקהילה טיפולית.

2. נגד העורר, יליד 1996, הוגש ביום 17.8.2023 כתב אישום המייחס לו מספר עבירות של סחר בסמים מסוכנים. מבלי לפרט יצוין כי על פי עובדות כתב האישום המתוקן, שהוגש ביום 4.1.2024 בגדרו של הסדר טיעון, סוכן מטעם

משטרת ישראל, אשר הופעל כחלק ממאבקה בהפצת סמים, רכש מהעורר סמים מסוכנים בסכום כולל של עשרות אלפי שקלים, במסגרת ארבע עסקאות שתואמו מולו מראש.

3. העורר נעצר ביום 8.8.2023 ומעצרו הוארך מעת לעת. יחד עם כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

4. בתסקיר המעצר שהוגש ביום 25.10.2023, בהתאם להחלטתו של בית המשפט המחוזי (מ"ת 42350-08-23, השופט ד' גדעוני), צוין כי העורר מוכר לשירות המבחן מהליכים קודמים, וכי במהלך השנים 2021-2022 נעשו ניסיונות לשלבו בהליכים טיפוליים. עוד צוין בתסקיר כי העורר שיתף פעולה עם גורמי הטיפול רק באופן חלקי ובסופו של דבר ההליך לא צלח. שירות המבחן התרשם כי קיים פער בין הצהרותיו המילוליות של העורר בדבר רצונו להשתלב בהליך טיפולי, לבין התנהלותו המאופיינת באורח חיים עברייני. שירות המבחן ציין כי קיימים גורמי סיכון רבים בעניינו של העורר והטיל ספק ביכולתו להשתלב בהליך טיפולי ממושך ואינטנסיבי בקהילה סגורה. המלצתו של שירות המבחן הייתה אפוא לעצור את העורר עד תום ההליכים.

5. ביום 12.11.2023 הורה בית המשפט המחוזי (מ"ת 42350-08-23, השופט י' מינטקביץ) על מעצרו של העורר עד תום ההליכים. בית המשפט המחוזי הדגיש כי מסוכנותו של העורר גבוהה ומקימה עילת מעצר. בית המשפט המחוזי הדגיש בהקשר זה את חומרת המעשים המיוחסים לעורר וציין כי אלו בוצעו לכאורה לאחר שהורשע במסגרת הליך אחר בעבירות סמים (שבו טרם ניתן גזר דין). בית המשפט המחוזי התרשם, גם על רקע הערכתו של שירות המבחן, כי התנהלותו של העורר מעלה קושי לתת בו אמון.

6. ביום 4.1.2024 הורשע העורר על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בארבע עבירות של סחר בסמים מסוכנים לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (ת"פ 42361-08-23, השופט כדורי). מיד לאחר מכן ביקש בא-כוחו של העורר להפנות את עניינו לשירות המבחן, על מנת שתיבחן האפשרות לשלבו בקהילה טיפולית. בית המשפט המחוזי קיבל את הבקשה בקבעו כי יש מקום לקבלת תסקיר בטרם יישמעו הטיעונים לעונש. בהמשך לכך, קבע בית המשפט המחוזי כי הדיון בטיעונים לעונש יתקיים ביום 9.4.2024, לאחר שיוגש התסקיר. מועד דיון הטיעונים לעונש נדחה מעת לעת, ונקבע לבסוף ליום 12.5.2024.

7. ביום 6.5.2024, לקראת הדיון בטיעונים בעונש, הוגש התסקיר בעניינו של העורר. שירות המבחן העריך כי העורר ביצע את העבירות על רקע התמודדותו עם התמכרות משמעותית לחומרים ממכרים כמו גם הפנמה של דפוסי חשיבה והתנהגות פורצת גבולות ועוברת חוק. שירות המבחן התרשם עוד כי קיים פער בין הצהרותיו המילוליות של העורר בדבר רצונו להשתלב בטיפול, לבין התנהלותו בפועל. עוד העריך שירות המבחן כי קיימים בעניינו של העורר גורמי סיכון להישנותה של התנהגות עבריינית. יחד עם זאת, צוין כי מסגרת טיפולית מציבת גבולות עשויה לסייע בהפחתת הסיכון העולה מן העורר. על רקע זאת, שירות המבחן המליץ להפנות את העורר לראיון קבלה למסגרת טיפולית, ורק לאחר מכן לגבש המלצה טיפולית במסגרת תסקיר משלים.

8. ביום 8.5.2024 הגיש העורר לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר, ובמסגרתה עתר לכך שיתאפשר לשירות המבחן להגיש תסקיר משלים בעניינו, תוך התייחסות לאפשרות לשלבו בקהילה טיפולית. יוער כי העורר הגיש את הבקשה האמורה הן בהליך המעצר בעניינו (מ"ת 42350-08-23) והן בהליך העיקרי (ת"פ

42361-08-23). בו ביום קבע בית המשפט המחוזי כי הבקשה תידון במהלך הדיון הקבוע ליום 12.5.2024, שבו יישמעו גם טיעונים לעונש.

9. בדיון שהתקיים במועד האמור, שב בא-כוחו של העורר על הבקשה, וציין כי העורר מכור לסמים מגיל 16, בשל הסביבה הקשה שבה הוא גדל. יחד עם זאת, כך נטען, מאז הושם העורר במעצר הוא נקי מסמים וכעת הוא עומד בפני הזדמנות חד-פעמית מבחינתו לשקם את חייו. בא-כוחו של העורר הוסיף וטען כי מסגרת טיפולית ייעודית לגמילה מסמים תהיה אפקטיבית יותר מאשר תכנית טיפול בין כותלי בית הסוהר ותוכל להשפיע על העורר לטווח הארוך. באת-כוח המדינה מצדה התנגדה לבקשה. בעשותה כן עמדה באת-כוח המדינה על כך שתסקיר שירות המבחן מלמד על פער בין הצהרותיו המילוליות של העורר לבין התנהלותו בפועל. באת-כוח המדינה הדגישה כי העורר הורשע בעבירות חמורות, כי לחובתו הרשעות קודמות, וכי אף בעבר הוא הביע רצון לשקם את חייו, מבלי שהצליח להתמיד בטיפול.

10. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה בהחלטתו הנזכרת בפתח הדברים, בשים לב לחומרת העבירות שבהן הורשע העורר כמו גם לכך שהניסיון הטיפולי הקודם בעניינו טרם מעצרו לא עלה יפה. בית המשפט המחוזי אף התייחס לגורמי הסיכון שפורטו בתסקיר שירות המבחן. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי הערכת שירות המבחן לפיה שילובו של העורר במסגרת טיפולית סגורה עשוי לסייע בהפחתת הסיכון הנשקף ממנו אינה מצדיקה את הפנייתו למסגרת כאמור. על רקע האמור, הורה בית המשפט המחוזי לצדדים לטעון לעונש. לבקשתו של בא-כוח העורר, קבע בית המשפט המחוזי כי בשלב זה לא ייגזר דינו, על מנת לאפשר לו להגיש ערר לבית משפט זה, ככל שהוא סבור כי עומדת לו זכות דיונית לעשות כן. בהמשך לכך, התיק נקבע לשימוע גזר הדין ביום 9.7.2024.

11. בערר שבפני נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא נעתר לבקשה להורות על הגשת תסקיר משלים בעניינו של העורר. העורר טוען כי מתסקיר שירות המבחן בעניינו עולה כי סיכויו להשתקם גבוהים וכי קהילה סגורה תיתן מענה למסוכנותו. העורר טוען כי יש להביא בחשבון את הסכום הנמוך יחסית (של פחות מ-60,000 שקלים) של עסקאות הסמים שבגינן הורשע, ואת העובדה שלחובתו הרשעה נוספת אחת בלבד. עוד טוען העורר כי יש להביא בחשבון את העובדה שנוולד למציאות חיים קשה וכי כיום הוא מאורס וצפוי בקרוב להתחתן ולהקים משפחה. העורר מוסיף וטוען כי הוא ויתר מרצונו על רישיונו לשימוש בקנאביס רפואי במהלך מעצרו, מתוך רצון להשתקם, וכי יש לזקוף זאת לזכותו. העורר טוען כי הוא קיבל אחריות מלאה על מעשיו והדגיש כי בתסקיר של שירות המבחן צוין כי הוא בעל מוטיבציה גבוהה לשיקום. שילובו בקהילה טיפולית, כך נטען, עשוי להפחית את הסיכון הנשקף ממנו ועל כן עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי. העורר מוסיף וטוען כי ייתכן שהוא כעת מצוי בפני "הזדמנות ממשית אחרונה [...] להתנתק מחיי העבריינות ולפתוח דף חדש".

12. בדיון שהתקיים בפני בערר, ביום 23.5.2024, שב בא-כוחו של העורר על עיקרי טענותיו, ואילו באת-כוח המדינה התנגדה לקבלתו. העורר ובני משפחתו נשאו אף הם דברים וביקשו כי תינתן לו הזדמנות להשתקם. בא-כוחו של העורר אף ציין כי הפנייתו של העורר לקהילה טיפולית קודם לקביעת גזר הדין תעצים את המוטיבציה של העורר להשתקם.

13. לאחר שבחנתי את מכלול הטענות כפי שהוצגו בכתובים ובעל-פה, באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות. אמנם, גם לאחר ההרשעה, עדיין יכולות להתקבל החלטות שונות הנוגעות למעצרו של הנאשם. אולם, בנסיבות שבהן בית המשפט הדין בהליך העיקרי סבור כי בשלה העת למתן גזר הדין, דומה ששמיעת טענותיו של העורר במתכונת שבה

נשמעו - ערר על החלטת מעצר - מהווה מעין דרך עוקפת לכלל הרגיל של אי-ההתערבות של ערכאת הערעור קודם להשלמתו של ההליך הפלילי. בשלב זה של ההליך, דרך המלך היא כי טענותיו של העורר בדבר האפשרות לשליחתו לקהילה טיפולית יוכרעו במסגרת גזר הדין, וככל שהן יידחו, ניתן יהיה להשיג על כך במתכונת של הגשת ערעור לבית משפט זה.

14. יש להודות, ההחלטה בעניין זה לא הייתה קלה. דבריהם של העורר ובני משפחתו בכל הנוגע לרצונו להשתלב במסגרת טיפולית ולהיגמל מסמים היו נוגעים ללב. התרשמתי מכנות רצונו להשתקם ולנסות לשנות את מסלול חייו עד כה. אולם, כפי שציינתי גם במהלך הדיון, מחויבות זו יכולה לקבל מענה גם במסגרת השתלבות מתאימה במסלול טיפולי בכלא. בכל מקרה, גזר דינו של העורר לא ניתן עדיין וחזקה על בית המשפט המחוזי כי יביא את כלל השיקולים הרלוונטיים בחשבון. אין צריך לומר, כי כל טענותיו של העורר שמורות לו.

15. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ח באייר התשפ"ד (26.5.2024).

שׁוֹפֵט